Бүхы орнуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряад-монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

№ 81 (4201)
1943 оной АПРЕЛИЙН 14
среда
Сэн 20 мүнгэн

БМАССР-эй XX жэлэй ойн нэрэмжэтэ ба Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөниие хаана-яанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Колхознигууд ба трактористнууд! Соцмүрысөөндэ бүгэдөөрөө оролсожо, поли ба фермэ дээрээ бүтээсэ ехэтэйгээр ба шанар һайнтайгаар хүдэлмэрилэгты!

СОЦМҮРЫСӨӨНЭЙ СОГ ЗАЛИ БАДАРУУЛХА

Республикашнай хабарай тарилгын халуун хүдэлмэридэ шидэжэ өрөөө байна гээшэ. Урда үрдынһаа ехэ тарилга хэхэ ба элбэг дэлбэг тариа талиа ургуулхын тулада колхозник бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха ба машина зэмсэгүүдэе дүүрэн шадал соонь хүдэлгэхэ, хамаг бүхы хүдэлмэрээ һайн шанартайгаар хэхэ бүтээхэ хэрэгтэй. Энэ шухала зорилгые шидэхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөниие ёһотой һайнаар дэлгэрүүлхэ асуудал үгаа ехэ удхатай байха юм.

Мэнэ һаяхан ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро болбол партийн Тарбагатайн айком колхозуудта ба МТС-үүдтэ социалистическэ мүрысөөниие ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухай асуудалые сүбшэн хэлсэһэн байгаа. ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро болбол Тарбагатайн айком колхозуудта ба машинно-трактورна станцинуудта социалистическэ мүрысөөниие дэлгэрүүлхэ тухай хүдэлсөөниие толгойлон тэрениие бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха ба хабарай тарилгада һайнаар бэлдэхэ̂н түлөө тэмсэлдэ үргэн олон колхознигуудые хабаадуулаар хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Тэндэхи партийна ба советскэ организациннуд соцмүрысөөнэй договорнуудые колхозно активай суглаанууд дээрэ угаа оройтожо зүбшөн хэлсэһэн дээрэһээ, хамаг бүхы звено, бригада, ферм, колхозник ба МТС-эй хүдэлмэришэн бүхэниие амяар амяарынь мүрысөөндэ хабаадуулаагүй, абаһан уялганууда хэрэгэ дүүргэжэ байһанайнь хойнһоо тон нарин хямгадал шалгалта таблаагүй, хүдөө-ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй үргөөр ташилсуулха ябадалые эмхидхэгүй байшоо. Колхознигууд ба трактористнуудай дунда агитационно ойлгуулалтын хүдэлмэриие үргөөр ябуулха уялгатай байһан Тарбагатайн ба Жиримскэ МТС-үүдэй политотделнүүд энэ хэрэгтэ хайша хэрэгэр хандаһан байна. Тиимэ байһан халань, тус аймагай колхозуудта ба МТС-үүд хабарай тарилгада хангалтагүй муугаар бэлдэхэнинь элирнэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой энэ заабари болбол сломшог аймагуудай парторганизациннуудта хабаадаха байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшэлхэдэ, Иволгын аймагай эгээн томохон колхоз болохо—«Улаан Оронто» артельдэ полеводческо бригаданууд ба звеноннуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд ёһын тэлыдэ баталагдаһан байба гэжэ тэндэ хэлэгдэн рейд-шалгалта элирүүлһэн байгаа. Ажалай бүтээсые ехэ болгохо ба тэрэнэй шанарынь һайжаруулхын тула зэмсэг болохо социалистическэ мүрысөөниие ямгэжэ хайша хэрэгээр хандажа болохогүй.

Мүнөө үедэ манай республикын ажалшад болбол БМАССР-эй тогтоһонһоо хойшо 20 жэл гүйсэхөө байһан ойн үдэрые тылдэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлажа, ба фронтто туһалха ябадалаа улам ехэ болгожо уттахабди гэһэн эхи гаргаад байна. Тиихын тулада тэдэнэр социалистическэ мүрысөөниие хаана-яанагүй угаа үргөөр дэлгэрүүлжэ байна. Мүнөө үедэ хэдэн олон аймагуд өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталаад, абаһан уялгануудаа алдартай һайнаар дүүргэхын түлөө хамсыгаа шамган ажаллажа оробо.

Хориин аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд өөһэдынгөө хүршөнөр—хэжэнгынхидтай мүрысэхэ зуураа, хабарай тарилгые хаһа саг соонь үнгөргэжэ ороһото культурануудай тарилгын гектар бүриһөө 10 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха, гектар бүриһөө 130 центнер овощь ба 120 центнер хартаабха ургуулха зорилго табиба. Тэдэнэр колхозойнгоо адуу малые улам олон болгожо үсэхэхэ зорилго табихадаа. 130 эхэ хонин ба ямаанһаа 110 хурьга-эшэгэдые абаха, 100 үнеэд бүриһөө 90 тугал абажа мал болгохо, һаамтай үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 600 литр һү һааха, хонин бүриһөө 2 килограммһаа доошо бэшэ ноосо хайшалха уялга абахаһаа гадна, тэлэнэр гүрэнэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, фашистска дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһэн советскэ районуудай колхознигуудта ахадүүгэй туһаламжые али болхоор үзүүлжэ байхабди гэжэ мэдүүлнэ.

Мүн тэрэшэлэн БМАССР-эй 20 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тулай тарбагатайнхи ба мухаршэбэрэйхидые уриха зуураа, Бичурын колхознигууд энэ жэлдэ овошной ба техническэ культурануудай тарилгые угаа ехэ болгохо, ороһото культурануудай тарилгаһаа дунда жэшээгээр га бүриин 12,5 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха, эртын тарилгые 8—10 үдэрэй түрша соо дүүргэхээр хүсэд дүүрэн бэлдэхэл түхеэрэлгэ хэхэ уялгануудые абаһан байна.

Энэ гайхамшагта патриотическа хүдэлмэриие нютаг бүхэндэ дэлгэрүүлэн, социалистическэ мүрысөөнэй сог зали бадаруулхын тулада аймагуудай партийна ба комсомольско организациннуд, МТС ба совхозуудай политотделнүүд мүнөө үедэ алибаа арга формонуудые хэрэглэжэ, олошитын дунда политическэ ойлгуулалтын хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулха ёһотой. Тиихэдээ колхознигууд ба МТС-эй хүтэлмэришэн бүхэн өөһэд хоорондоо амяар—амяараа мүрысэхэ тухай гол анхаралаа хандуулжа, түбхын түрүүлгэ хабарай тарилгые саг болзор соонь шанар һайнтайгаар үнгөргэхэ ба адуу мал үсэхэбэриилхэ гүрөнэй түсэбые үүдүргэхэ тушаа гол шухала уялгануудые абажа бэелүүлхэ шухала. Звеньевод бригадир бүхэн, колхозой түрүүлэгшэ ба МТС-эй директор бүхэн, хүдөөгэй комсомолист ба комсомолец бүхэн өөһэдынгөө ажаллажа байһан участок дээрэ соцмүрысөөниие эмхидхэгшэд болоҳо зэргэтэй.

Нүхэр И. В. Сталин британска сэрэгэй миссиин түрүүлэгшэ генерал-лейтенант Мартель гэгшэтэй уулзаба

Апрелиин 12-ой үдэр СССР-эй Арадай Комиссариарай Советэй түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин болбол Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотовтой хамта, СССР-тэ һууха британска сэрэгэй миссиин түрүүлэгшэ генерал-лейтенант господин Мартель гэгшэтэй уулзаба. Тус уулзалга дээрэ Великобританиин посол господин А. К. Керр гэгшэ байлсаа.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Улаан Армиин дээдэ командна составые орденуудаар шагнаха тухай

Дайшалхы операциннуудые шадамар мэргээр ба эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлбэрилһэнэйнгээ түлөө ба немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү хэһэн байлдаануудта тэдэ операциннуудайнгаа эсэстэ амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө шагнагдаба:

СУВОРОВОЙ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Генерал-лейтенант ГОРДОВ Василий Николаевич
2. Генерал-майор ГЛУЗДОВСКИЙ Владимир Алексеевич
3. Генерал-лейтенант ПОЛЕНОВ Виталий Сергеевич
4. Генерал-полковник СОКОЛОВСКИЙ Василий Данилович
5. Генерал-полковник ХОЗИН Михаил Семёнович.

КУТУЗОВАЙ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Генерал-лейтенант БАГРАМЯН Иван Христофорович
2. Генерал-лейтенант БОГОЛЮБОВ Александр Николаевич
3. Генерал-майор ЖУРАВЛЕВ Евгений Петрович
4. Генерал-лейтенант ЗЫГИН Алексей Иванович
5. Генерал-лейтенант КОЛПАКЧИ Владимир Яковлевич
6. Генерал-полковник КОНЕВ Иван Степанович
7. Генерал-лейтенант ПОКРОВСКИЙ Александр Петрович
8. Генерал-лейтенант ТРОФИМЕНКО Сергей Георгиевич.

СУВОРОВОЙ ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Генерал-майор АКИМОВ Александр Иванович
2. Генерал-майор БЕРЗАРИН Николай Эрастович
3. Генерал-майор БОБРОБ Фёдор Александрович
4. Авиацинн генерал-майор БОГОРОДЕЦКИЙ Александр Константинович
5. Генерал-лейтенант БУЛГАНИН Николай Александрович
6. Генерал-майор ВОРОБЬЕВ Яков Степанович
7. Подполковник ЗАЙЦЕВ Григорий Кондратьевич
8. Артиллериин генерал-лейтенант КАМР Иван Павлович
9. Генерал-майор КЛЕШНИН Михаил Никитович
10. Подполковник КОТОВ Виктор Филиппович
11. Артиллериин генерал-майор ЛАШИН Борис Петрович
12. Подполковник ЛУКАШЕВ Михаил Павлович
13. Генерал-майор МАЛЫШЕВ Пётр Фёдорович
14. Майор МАМЕДОВ Махмуд Мирзаевич
15. Полковник МЕТТЭ Алексей Павлович
16. Полковник МОСКАЛИК Михаил Эммануилович
17. Танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант МОСТОВЕНКО Дмитрий Карпович
18. Генерал-майор МУХИН Герасим Васильевич
19. Артиллериин генерал-майор НИЛОВСКИЙ Сергей Фёдорович
20. Полковник ОБДАЛЕНКОВ Николай Александрович
21. Генерал-майор ПОВЕТКИН Степан Иванович
22. Танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПОПОВ Алексей Фёдорович
23. Хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПСУРЦЕВ Николай Демьянович
24. Майор ХАРЧЕНКО Николай Васильевич
25. Генерал-лейтенант ХРУЩЕВ Никита Сергеевич.
26. Генерал-майор ЧАЛЕНКО Иван Терентьевич.

КУТУЗОВАЙ ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Генерал-майор БАБИЙЧУК Роман Павлович
2. Интендантска албанай генерал-лейтенант ВИНОГРАДОВ Владислав Петрович
3. Подполковник ГАЕВ Виталий Сергеевич
4. Полковник ВЕДЕНИН Андрей Яковлевич
5. Полковник КАРЛОВ Фёдор Васильевич
6. Генерал-майор КИНОСЯН Степан Ильич
7. Полковник КИРИЛЛОВ Иосиф Константинович
8. Генерал-майор КУДРЯВЦЕВ Александр Георгиевич
9. Танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КУЛИКОВ Пётр Николаевич
10. Полковник НОВИКОВ Андрей Васильевич
11. Полковник НОВИКОВ Евграф Андреевич
12. Генерал-майор ОЛЕШЕВ Николай Николаевич
13. Генерал-майор ПИГАРЕВИЧ Борис Алексеевич
14. Генерал-майор ПОПЛАВСКИЙ Станислав Гилярович
15. Генерал-майор РУССКИХ Александр Георгиевич
16. Полковник ЩЕДРИН Михаил Иванович
17. Полковник ЩЕРВИН Иван Кузьмич
18. Полковник ЯЩЕЧКИН Филипп Васильевич.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН

Москва, Кремль
1943 оной апрелиин 9.

Генерал-лейтенант Н. С. Хрущёвто Суворовой 2-дохи зэргын орден барюулагдаба

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Калинин болбол үсэгэлдэр Кремльдэ генерал-лейтенант Н. С. Хрущёвто Суворовой 2-дохи зэргын орденниие барюулба, нүхэр Хрущёв болбол дайшалхы операциннуудые шадамар мэргээр ба эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлбэрилжэ, немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү хэһэн байлдаануудта тэдэ операциннуудайнгаа эсэстэ амжалтануудые түйлаһан байха юм. (ТАСС).

Советскэ Информбюроһоо

АПРЕЛИИН 12-ой ҮГЛӨӨНЭЙ МӘДӘӘСӘЛ

Апрелиин 11-эй һүүнтин туршада фронтнууд дээрэ шухала хүбилалта болоогүй.

★

Балаклеяһаа үрдүүр дайсан хэдэн атака хэбэ. Манай частьнууд гитлеровецүүдые сухарюулан шамнаад, рубежнүүдээ бүхбөр барижа байна. Артиллериин буудалгаар 11 автомашина үгы хэгдэһэн, 3 блиндаж һандаргагдаһан, 6 ехэ буугай ба зургаан сэмгэтэ миномёдой буудалга дарагдаһан. дайсанай 2 рото шахуу ябган сэрэгүүд тараан сохигдоһон ба зарьманинь үгы хэгдэһэн байха юм.

★

Баруун фронт дээрэ манай частьнууд дайшалхы тагнуул хэбэ. Нүхэр Любинэй команда доро ябаһан взвод һүүнтин дайсанай байһан газар руу сүмэрэн орожо немецкэ траншейнүүдые атаковалаа. Тагнуулшад гранатануудые шидэжэ ба автомадуудаар буудажа 20 немецкэ солдат ба нэгэ офицерые үгы хэгэд, пулемёт, винтовко ба бусад трофей булиаан абаба.

★

Белгородэй оршонно манай подразделени дайсанай окопууд руу сүмэрэн орожо, тэдэнтие эзэлбэ. 100 шахуу немецкэ солдат ба офицер үгы хэгдэе. Таньг буудаха хоёр ехэ буу, 7 пулемёт, хэдэн арбаад винтовко ба һомо хэрэгсэлнүүд дайсанһаа булиаан абтаһан байна.

★

Кубаньда нүхэд Глаголев ба Аршинцев гэгшэдэй командалга доро ябаһан артиллеристнүүд дайсанай 12 блиндаж ба дзот һандаргаһан, 22 буудалтын точко үгы хэһэн байна. Гвардеец-миномётчидууд немецкэ ябган сэрэгэй бөөгнөрэлгэдэ буудалгата добтолго хэжэ, 3 рото шахуу гитлеровецүүдые тараан сохиһон ба зарьмыень үгы хэһэн байха юм.

★

Могилёвско областийн нэгэ райондо ябуулгаяа хэжэ байһан партизанска отряд дайшалхы ябуулгануудайнгаа һара соо 8 немецкэ полицейскэ участотые бута сохижо, 100 гаран гитлеровецүүдые модаа. Тэрөөнһээ гадна, партизанууд 7 автомашина үгы хэһэн, 2 түмэрзамай ба 5 шоссейнэ үүрэгэнүүдые тэһэлһэн ба 2 километртэ хэллеэ-холбооной телефонно линиие һандаргаһан байна. Бүлэг полесскэ партизанууд март һара соо дайсанай түмэрзамай 4 эшелониие замһаа халдаагаа. Тэдэнэй халиин унаһанай эсэстэ угаа олон немецко-фашистска эзэмдэгшэд алагдаба.

★

Немецүүд Краснодарска хизаарай Славянская гэдэг станицые 7 һара соо эзэмдэжэ байба. Тиихэ үедээ немецко-фашистска нохосууд 3.000 гаран амгалан ажаһуугшадые зобоодоогүй бүлэ гэжэ байхагүй. Немецүүд хүнэй ажаһуудаг олохон гэрнүүдые, архивин хоёр заводые, тоһоной завод, сагаан будаагай заводые, тээрмэ, водокачкые һандаргаһан, 5 һүргүүли ба хүдөө-ажахын техникумые хяа бута сохиһон байна. Немецкэ солдат ба офицернүүд гэрнүүдтэ ороод, үдэр дунда эхэнэр ба басагадта хүсөөрөө болодог байһан юм. Тэдэ хүсөөр болгошоо олон басагадта үбшэнүүдые халдхааһан байна. Немецүүдэй хүсөөр болоһон 14 наһатай басаган Мария Уварова бөөе хорложо үхөө. Немецүүд станицаһаа сухарин тонилхо зуураа буудан алахаар айлгажа, станицын хэдэн мянган ажаһуугшадые богоолшолгодо намнан абаашаһан байна.

АПРЕЛИИН 12-ой ҮДӘШЫН МӘДӘӘСӘЛ

Апрелиин 12-ой туршада фронтнууд дээрэ шухала хүбилалта болоогүй.

★

Апрелиин 11-дэ манай авиацин частьнууд фронтын эльэб участогууд дээрэ сэрэг ба ашаа таэһэн 30-һаа үсөөн бэшэ немецкэ автомашина үгы хэһэн гү, али гэмтээһэн, һомо хэрэгсэлтэй 2 склад тэһэлһэн, дайсанай артиллерийскэ ба миномётно 4 батарейн буудалгые дараһан байна.

★

Волховско фронтын нэгэ участок дээрэ дайсан болбол горьтойгон ехэ хүсөөр манай позициннуудые атаковалаа. Гитлеровецүүдэй түрүүшын атакануудые манай частьнууд дайсанда ехэ гэлтэтэйгээр сухарюулан сохибо. Хүсэтэ артиллерийскэ буудалгатайгаар хэһэн 5-дахи атакынгаа һүүнээр немецүүд манай частьнуудай дайшалхы гурим худар хушуудаг орожо шадаһан байгаа. Манай боецүүд контрсохилтоороо дайсаниие сухарюулан шамнажа, түрүүшынгээ байдалые бүрэ мүнөөн һэргээбэ. Гитлеровецүүдэй тэрөөнһээн хойшо хэһэн бүхы атакануудынь мүнө сухариса сохигдобо. Хүсэдбэшэ мэлэнэй ёһоор, байлдаанай болоһон газар дээрэ, мүн гар тулалдаанай болоһон траншейнүүд соогуур немецкэ солдат ба офицернүүдэй 2.000 гаран үхөөр тоологдобо. Хэдэн арбаад гитлеровецүүд пленд абтаа. 3 ехэ буу, 11 миномёт, 46 пулемёт, 9 радиостанци, олон винтовко ба сэрэгэй бусад зөөри булиагдан абтаһан байна.

★

Балаклеяһаа үрдүүр манай сэрэгүүд дайсанай атакануудые сухарюулан сохёо. Нэгэ участок дээрэ немецүүдэй подразделени советскэ хамгаалгын түрүү загада дүтэлэн ерэжэ шадаһан юм. Манай боецүүд контратакаараа дайсаниие гэдэргэнь намнажа, 160 немецкэ солдат ба офицерые үгы хэбэ.

★

Баруун фронт дээрэ манай частьнууд артиллерийскэ ба буу-пулемётно буудалгаар 200 шахуу немецкэ солдат ба офицерые үгы хэжэ, дайсанай нэгэ миномётно ба 8 артиллерийскэ батарейн буудалгые дараһан байгаа.

★

Белгородэй оршонно бүлэг тагнуулшад младша лейтенант Пивоваровай командалгаар дайсанай байһан газар руу нэбтэрэн орожо, 2 блиндажые тэһэлэед, 30 гитлеровецые үгы хэбэ. Манай боецүүд ашагдагшадай буу зөбсэг ба документнүүдые абаад частьлаа ерээ. Ондоо бүлэг тагнуулшад немецүүдэй эзэлһэн һуурин газарта орожо, нэгэ гэр соо немецкэ солдадуудай суглараад байһаниие тодоруулһан юм. Манай боецүүд дуу шэмэгүйгөөр дайсанай патрульнуудые алажархёод, гэр худар түйлдэн орожо, гар тулалдаагаар 19 гитлеровецые үгы хэе. Манай тагнуулшад хэдэн хүнүүдые пленд абаад өөһэдынгөө частьда бусажа ерээ.

★

Ростов-на-Дону городһоо баруунгаар советскэ артиллериин буудалгаар 2 ехэ буу үгы хэгдэжэ, дайсанай һомо хэрэгсэлтэй склад тэһэлэгдэһэн ба 6 дзот һандаргадаһан байна.

★

Украинска партизануудай хэдэн отряд март һарада дайсанай тылдэ түмэрзамай транспортые һандаргалын талаар хэдэн амжалтатай дайшалхы ябуулгануудые хэе. Партизанууд техникэтэй ба һомо хэрэгсэлтэй, солдадуудтай 18 сэрэгэй эшелониие халиаан унагааба. 300 вагон, 20 автомашина үгы хэгдэжэ, түмэрзамай 8 хүүрэг тэһэлэгдэһэн байгаа. Сэрэгэй эльэб зөөритэй 10 склад хоһологдоо. Энэ үедэ партизанска отрядууд 3.000 шахуу гитлеровецые үгы хэе. 3 ехэ буу, 28 пулемёт, 1.000 гаран винтовко ба 200.000 шахуу һомо булиаан абтаба.

Москва, Кремль нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Эсэгэ оронно хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ героическа Улаан Армиин дайшалхы амжалтануудые түйлажа байһаниие ба боевой түрүүлаа хэзээ мүнөдэ алдаршуулһан Сталинградые хамгаалагша баатарнуудай гайхамшат үүсэгэр жэшээнүүдые хаража зоригжоһон Улан-Удын паровозо-вагонно заводой комсомолецууд ба залуушуул хүндэтэ Эсэгэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба нэрэ түрын түлөө тэмсэгшэдтэ бодхоохо эртын памятник, героическа сталинградска эпопейдэ хабаадагшадые алдаршуулха памятник хадаа, нүхэр Сталин, Танай нэрые мүнөхэжүүлһэн энэ городые бушуу түргэнөөр һэргээн бодхоохо ябадал бодохо юм гэжэ шийдхэбди. Биднэнэр өөһэдынгөө үүсэн шөсэлгэһөө 100.000 түхэриг Гүрэнэй банкда оруулаад, гитлеровецүүдэй зэрлиг муухайгаар һүйдэлгэн һандаргаһан Сталинград городые һэргээн бодхоохо фондо дамжуулан үгэхые гүйнэбди.

Манай заводой хүбүүд ба басагад өөһэдынгөө бии бүхы хүсө шадалые фронтдо түйлалга хэрэгтэ үгэжэ, дайсанаа дараха түргэнөөр ялахын тулада үшөө үсэд шангаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ, нүхэр Сталин, Танда шахаан тантаригаа үгэнэбди.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович. Танда эдир залуугай халуун амаршалга хүргөөд, манай арадай ба нигт һайхан Эхэ оронойнгоо аша туһада үнэн улаан саг соо амар мэндэ һуужа ажаллахыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

ВЛКСМ-эй Комитедэй секретарь ГРЯЗНОВ; стахановка Симжит САМБЯЛОВА; паровозосборно цехын комсорг КОТОВ; стахановец Шаикен ТАЛИУБЕКОВ, фронтовой бригадын бригадир ЮЩИК, фронтовой бригадын бригадир СИМОНОВ, үндэр бүтээсэтэ ажалай мастер СЕЛИВАНОВ, үндэр бүтээсэтэ ажалай мастер МАРКЕВИЧ, паровозосборно цехын стахановка КАЛЮК.

Улан-Удэ, Улан-Удын паровозо-вагонно-ремонтно заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр ГРЯЗНОВТО, буулгабариень: стахановка Симжит САМБЯЛОВАДА, паровозосборно цехын комсорг КОТОВТО, стахановец Шаикен ТАЛИУБЕКОВТЭ, фронтовой бригадын бригадир СИМОНОВТЭ, үндэр бүтээсэтэ ажалай мастер СЕЛИВАНОВТА, үндэр бүтээсэтэ ажалай мастер МАРКЕВИЧТЭ, паровозосборно цехын стахановка КАЛЮГТА

Сталинград городые һэргээн бодхоохын тулада 100.000 түхэриг суглуулһан Улан-Удын паровозо-ремонтно заводой комсомолецууд ба залуушуудта минии халуун баярые ба СССР-эй правительствын баясхалангые дамжуулан хүргэт гэжэ гүйнэб.

И. СТАЛИН.

Москва, Кремль нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Ород драмын Харьковска театрын коллектив болбол энэнэй урда тээ суглуулһан мүнгөөнөөс гадна Улаан Армиин 25 жэлэй нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулхын тулада үшөө 100.000 түхэриг сэбэр мүнгэ ба 37.000 түхэриг облигаци суглуулба гэжэ Танда мэдээсэхэ эзэтой байна.

Манай театрын коллектив болбол үнэн удаан жаргал эзэлжэ һуухые Танда хүсэнэ.

Театрын директор ТЕАТРАЛОВ, ураньһайханай хүтэлбэрилэгшэ УССР-эй арадай артист, УССР-эй Верховно Советэй депутат КРАМОВ, Парторганизациин секретарь УССР-эй габьяатэй артист АРИСТОВ.

Улан-Удэ, ород драмын Харьковска театрын директор нүхэр ТЕАТРАЛОВТА Театрын ураньһайханай хүтэлбэрилэгшэ, УССР-эй арадай артист нүхэр КРАМОВТА Парторганизациин секретарь, УССР-эй габьяата артист нүхэр АРИСТОВТА

Улаан Армиин 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулхын тулада 100.000 түхэриг мүнгэ ба 37.000 түхэриг облигаци суглуулһан ород драмын Харьковска театрын коллективнүүдта миниий ахадүүгэй амар мэндые ба Улаан Армиин баясхалангые дамжуулан хүргэт гэжэ гүйнэб.

И. СТАЛИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Калининда мексиканска посланник господин Л. Кинтанийа найдуулгынгаа грамотые барюулба

Апрелиин 12-ой үдэр 2 часта Кремльдэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Калинин болбол Мексикын онсо томилгото посланник ба бүрин эрхэтэ министр господин Л. Кинтанийа гэгшэтэй уулзажа, тэрэнь өөрынгөө найдуулгын грамотые барюулба.

Тус грамота барюулха үедэнь Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр В. Г. Деканозов, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь нүхэр А. Ф. Горкин, ИНКИД-эй протокольно таһатые даагша нүхэр Ф. Ф. Молочков гэгшэд байлсаба.

Нүхэр М. И. Калинин болбол найдуулгын грамота барюулһанайнь һүүнээр господин Л. Кинтанийатай хөөрөлдэһэн байна.

Немецкэ авиаци Курскда добтолоо

Апрелиин 11-эй үдэр немецкэ авиаци Курск городто добтолго хэбэ. Дайсанай самолёдуудай өхэнхи хүбинь түс городто ороло заагууд дээрэ манай истребительнүүдээр ба зенитнэ артиллериин буудалгаар тараан сохигдоһон байгаа. Дайсанай нэгэ хэдэн самолёт город худар нэбтэрэн ороод бомбоогуулаа эмхи зүгтэй хаяжа, заагаан материальна гарза ушаруулба. Алагдагшад ба шархатагшад бии.

Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар 9 немецкэ самолёт унагаагдаа. Манайхинай гэлтэ—2 самолёт. зүгөөр лётчигүүдынь парашютаар буугаа байна.

★ МҮРЫСӨӨНДӘ ИЛАГШАД ★

Зураг дээрэ: Баргажанай загаһанай заводой бригадын бригадир, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан Фёдор Петрович КОСЕНКО.

Зураг дээрэ: Баргажанай загаһанай заводой нүхэр Косенкын бригадын хүдэлмэришэн Ефимья Михайловна ЧУПРОВА. Энэ болбол нормого 180 процент дүүргэдэг байха юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй долгиие улам соробхилуулха

Манай республикын түрүү загаһашад, хамта 39 хүн БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Энэ үшар болбол загаһанай ажаүйлэдбэриин ба загаһабарилгын колхозуудай хүдэлмэришэд — загаһашадай Энэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай шэрүүн хатуу үдэрнүүдтэ дабхар сохилтотойгоор ажаллажа, шэнэ шэнэнүүд илалтануудые туйлажа шадаһанайнь лаб гэршэнь болоно гээшэ.

Загаһанай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй дунда Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн айхабтар хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй.

Баргажанай загаһанай заводой загаһабаригшадай бригадир Фёдор Петрович Косенко гэгшэ эрхим жэшээтэ ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Тэрэ нэй бригада болбол 1942 оной загаһабарилгынгаа түсэбые 334 процент дүүргэһэн байна. Мүн 1943 оной гараһаар эршэтэ ажалаа һуладханагүй. Энэ оной эхин квартал түсэбые 112 процент дүүргэ. Тиигээд хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые мүн лэ энээннээ доошо бэшээр дүүргэхээр зоригжонхой. Нүхэр Косенкын бригадынхид барандаа эрхим һайнаар хүдэлмэрилдэг, бодото фронтовикууд юм. Нүхэр Фёдор Петрович болбол хэдэн жэлдэ загаһабарилгын ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, бага бэшэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө республикын правительствын дээдэ наградта хүртэһэн байна.

Хойто-Байгалай загаһанай заводой коллектив Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо ажал дээрээ шэнэ шэнэнүүд амжалтануудые туйлажа байха юм.

Заводой дирекци болбол хүдэлмэришэдэйнгөө ажабайдалыень һайжаруулхын зорилгоор 160 дулаан дэгэл, 50 гутал ба 80 бээлэй шэнээр өөжо үгэһэн байна. Энэ хадаа загаһашад тушаа мүн нилээдгүй халуун анхарал гээшэ.

Мүн тэрэшэлэн Кабанскын аймагай Гословой ба загаһабарилгын колхозуудай загаһашад алдарта Улаан Армийн боецүүдтэ, мүн тэрэшэлэн немецко-фашистска бузар булайнуудай хара тамаһаа сүлөөлэгдэһэн нэгэн шуһата ахадүүнэртээ хоол хүнэнэнэй әлбэг дэлбэг фонд байгуулхын түлөө угаа оролдосото эрмэлээлгэ гарган, загаһабарилгын түсэбые ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэд.

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Яруунын ба Галуута нуурай загаһашад бага бэшэ амжалтануудые туйлажа байнад. Эдэ шэнэ илалтануудые туйлажа, дайсаниие даралгые шэрээлсэжэ баһан тылэй гвардеецүүд—загаһашад хойногшодоо амжалтануудаа улам арбидхаха зорилготой.

БАЯНГОЛОЙХИДОЙ ҮРЯАГААР

Үүсхэлыень халуунаар үгтаба

—Энэ ороондоо, фронтдоо ба немецко-фашистска тамаһаа мүлтарһан районуудай колхозуудта халуун туһалажа хүргэхэ ябадал хэдэн манай өндэхи, тылэй колхозуудай арюун уялгань гэшэ. Манай туһалаагүйдэ хэн тэдэнэртэ туһалха гэшэб,—гэжэ Прибайкальска аймагай Турантаевска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой членүүд хамтынгаа сугдаан дээрэ нэгэн хүн шэнгээр мадүүлһэн байна.

Энэ колхоз сүлөөлэгдэһэн районуудта зорюулан 3 толгой гахай ба 5 толгой хони үгэхэ, мүн тэрэшэлэн алдарта Улаан Армийн героическа боецүүдэй хоол хүнэнэнэй фондо зорюулан нэгэ центнер һү үгэхэ гэжэ нэгэн дуугаар шийдэгдэн байна.

Энэ туһаламжануудынь барандаа түсэбөө үлүү гараһан мал ба эдеэ хоолой зүйлнүүдөөр үгтэхэ юм.

Мүн тэрэшэлэн Ильинскэ сельсоведэй «Красный Партизан» артелийн колхозчидуудай баянголойхидой патриотическа һайхан үүсхэлые угаа халуунаар үгтажа, немецко-фашистска бузар булайнуудай һабарһаа мүлтарһан колхозуудта 5 толгой тоно эбэртэ мал, 5 гахай ба 5 хони үгэхэмнай гэһэн дура хүсэл гаргаһан байна. Энэ артелийнхид мал үгэлгөөр туһаламжаяа хизаарланатүй. Мүн 2,5 центнер һү Улаан Армийн боецүүдэй хоол хүнэнэнэй фондо үгэхэ болобо. Тэрэнһээ гаана колхозник бүхэн энэ хэрэгтэ зорюулан 15—15 литр һү үгэхэ юм.

Кяхтынхидай туһаламжа

Баянголойхидой патриотическа һайхан үүсхэлые Кяхтын аймагай бүхы колхозуудай членүүд угаа халуунаар үгтан, фашистска тамаһаа сүлөөлэгдэһэн ахадүүнэртэ туһалажа болгон адуу малуудаа әлбэг олоор үгэхэ гэбэ.

Большелугска сельсоведэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз артелийнгээ хамтын һүрэгһөө 25 эбэртэ томо мал ба 150 толгой хони ямаа сүлөөлэгдэһэн районуудай колхозуудай фермэнүүдые шэнээр эмхидхэхын түлөө бэлэглэхэ гэһэн һайхан дурэ хүсэл гаргаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоз бусад колхозуудһаа гэгдэнэгүй. Энэ колхоз хони үсхэбэрилгэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, тэрэ үлүү гараһан гоохоо 150 толгой хони ахадүү арадуудтаа туһаламжа болгон үгэхэ болоһон байна.

Үхэр ба хони ямаа һүрэгөөрынь бэлэглэнэд

Баргажанай аймагай колхозуудхэ шэ болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхидойнгоо бардам балин үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, 1943 оной мал үсхэбэрилгын гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, тэрэ үлүү гараһан малнуудаа немецкэ алууршалай хара һабарһаа мүлтарһан ахадүү аралуудайнгаа ажал байдалыень һаргэлсэхэ ябадалда зорюулан үхэр, хони ба ямаа гэхэ мэтые һүрэг олоорынь үгэжэ байнад.

* * *

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗ (Дыренэй сельсовет). Һаяхан энэ колхозой членүүдэй хамтын сугдаан болоожо, республикын бүхы колхозуудта хандаһан баянголойхидой үряа бэшэгые зүбшэн хэлсэһэн байна. Хамтын сугдаанай шийдхэһэнэй ёһоор, тогтоожо лотерынь ишэжэ бэшэгдэнэ: «Хайрата ахадүүнэрнай харшан нохосуудай һабарта орожо зүдэрхысэ зүдэрөө, ажал байдалаг һандараа гээшэ. Энэ һандарһан ажалбайдалыень һэргэн зайнахын түлөө бидэнэртэ юуншье хайра тамгүй байна. Тиимэ туладань малайнь товарна фермэнүүдые шэнээр бии болголсохын түлөө колхозойнгоо хамтын һүрэгһөө 30 толгой эбэртэ томо мал, 160 толгой хони ямаа бэлэглэхэ». Энэ болбол нинжэр эмхидхэхын түлөө бэлэглэхэ гэһэн һайхан дурэ хүсэл гаргаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоз бусад колхозуудһаа гэгдэнэгүй. Энэ колхоз хони үсхэбэрилгэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, тэрэ үлүү гараһан гоохоо 150 толгой хони ахадүү арадуудтаа туһаламжа болгон үгэхэ болоһон байна.

Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй республиканска зүблөөн

Һаяхан манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болоо. Тус зүблөөнэ ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай директорнүүд, леспромхозуудай парторгнууд, профсоюзна хүдэлмэрилэгшэд ба ой модоной ажаүйлэдбэриин стахановецууд хабаадалсаба.

Энэ зүблөөн дээрэ намар үбэлэй үедэ ябуулагдаһан модобэлэдхэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, 1943 оной хоёрдохи кварталай зорилгонууд, 1943 оной навигацида бэлэдхэл тухай ба сэрэгэй албахаагшад, фронтовикуудай бүлэнэртэ туһалха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад манай гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно Главнокомандалагша, Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинда амаршалгын бэшэг айхабтар халуунаар ба баяртайгаар үгтан абаһан байна. Энэн соогоо болото уялгануудые абаһан байна гэбэл, 1943 оной хоёрдохи квартал дотор түсэбнее үлүүлэн 400 вагон модо, 100 вагон шпал, 50 гэр барихада хүрэхэ барилгын модо, нэгэ самолётой эскадрилие хангаха эрхим һайн шанарай тусхай модо бэлэдхэхэбди гэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад болбол республикын ой модоной ажахын бүхы хүдэлмэришэдтэ тусхай бэшэгээр хандаһан байна. Тэдэнэр Энэ ороондоо ба фронтдоо ашаг өгэтэйгээр туһалхыень ой модоной ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэришэдые уряалһан байха юм. Тэрэнһээ гаана хандалга-бэшэг доторое республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудһаа Улаан Арминн зэргэлэ жагсагшадай бүлэнэр угаа олон, тэдэнэрые шухала хэрэгсэлнүүдээрынь хүсэд дүүрэн хангаял гэжэ уряалба.

Зүблөөнэй дүүрһэнэй һүүлээр ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцев болбол зүблөөндэ хабаадагшадтай уулзаһан байна. Нүхэр Кудрявцев болбол манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба стахановецуудай урда байгаа дайшалхы зорилгонуудые тодо һонороор хэлэжэ үгэхэ зүүраа, хүдэлмэринүүдтэхи дутуу дунда зүүлнүүдые онсолон тэмдэглэжэ, хойногшодоо энэ дутуунуудаа дары усадхан, фронтдоо ба Энэ ороондоо әлбэг ехэ модо үгэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилхыень уряалжа, хэдэ хэдэн шухала зорилгонуудые ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиһан байна.

Зураг дээрэ: Хандагатайн мехлесопунктын дэргэдэхи паровозой машинист Кирил Антонович КУЗМҺНКО. Энэ нүхэр эрхим хүдэлмэриингөө түлөө „Социалистическэ мүрысөөнэй отличник" гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан байна.

Зураг дээрэ: март һарынгаа түсэбые бэлэдхэлгээр 185 процент ба зөөлгөөр 147 процент дүүргэжэ, ВЦСПС ба Наркомлесэй дамжуулгын Улаан Тугые абаһан Шулуутайн леспромхозой директорй Дмитрий Алексеевич ШАТИЛОВ.

Майн урда тээхи мүрысөөн

Сабхиин цехынхид

Коопинсоюзай системын «Труд» гэжэ олзоборилгын артелийнхидэй дунда хүсэн түгэс социалистическэ мүрысөөн угаа үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Жэшээ болгон тус артелийн сабхиин цехые хараад үзэе. Энэ цех мүрысөөндэ оролсоходоо мартын үйлэдбэриин даабариие 120 процентнээ доошо бэшэ дүүргэхэбди гэжэ социалистическэ уялга абаһан юм. Тэд тылэй гвардеецүүдэй үгэнь болото хэрэгүүдээр харюулагдаа. Энэ цех мартын программые 120 процент дүүргэһэн байна. Энэ цехтэ бо-

Бүгэдын шадабари болгохо

«Красный Путь» гэжэ олзоборилгын артелийн эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд Майн үрда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ угаа эдибхитэйгээр оролсожо, болото уялгануудые абаба.

Һам хэдэг цехынхид март һарада үйлэдбэриингөө даабариие 150 процент дүүргэхэбди гэжэ уялга абаһан аад, 197,7 процент дүүргэжэ шадаһан байна. Сабхиин цех—121 процент, өёдолой цех—109 процент гэхэ мэтэ даабариндуудаа дүүргэһэн байна.

Слесарна цехын мастернууд Землянов ба Жилкин гэгшэд һараһаа һара бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, бусад нүхэдтөө эрхим хүдэлмэриин үльгэр харуулдаг нүхэд юм. Эдэ хоёр стахановец мартынгаа нормые 300—300 процент дүүргэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн стахановецууд нүхэд Лысых, Локоткова, М. Гриф, Шалаева, Перфильева, Фалилеев, Пустовалова, Еманаков, Шпренк ба Колмаков гэгшэд үнгэрэгшэ һарын даабариие 200—200-һаа үлүү процент дүүргэһэн аад, мүнөө апрель һарала темпээ һуладхаангүй, үшөө эршэмтэй хүдэлмэрилжэ байна.

Эдэ эрхим хүнүүдэй дүй дүршэлһөө үльгэр жэшээ абажа артелийн бүхы членүүд болбол мүн лэ нимэ шардейскээр хүдэлмэрилэн. Энэ ороноо ба фронтдоо шадаал һаа ехэер түнэлхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилжэ зэргэтэй байгаа.

Тиигэбэ яабашье, үлэр бүхэнэйнгөө даабарита хүдэлмэриие дүүргэдэггүй, эрхим шанартай продукциин түлөө тэмсэдэггүй, тиимэ залхуу лодырьнууд «Красный Путь» артелийн членүүдэй дунда үшөө бии байна. Жэшээлхэлэ, нүхэд Ларюшкина, А. Попова, Сгибина, Магиева, Гаврилова гэгшэд нормоёо дүүргэнгүй, хамагай хойно шэрэгтэй, тэрээгээнээ артелийнгээ хүдэлмэриие бүхы дээрэнь хойшо татажа байнад. Эдэнэр һайн сэрэгэй үеэ нимэ залхуу муугаар хүдэлмэрилжэ гэшэ-тон бүтүү, мүнөөдэ гэмтэ гэрэг гэжэ ойлгоо өёһотой.

А. МАРДАК.

СПЕЦИАЛИСТЫН ЗҮБШЭЛ

ОРООҺОТО КУЛЬТУРАНУУД БА ХАРТААБХЫН ҮРҺЫЕ ЯРОВИЗАЦИЛХА ТУХАЙ

★

А. ВАХРУКОВ—
БМАССР-эй Наркомземэй агротехникыи управлениин начальник

★ ★

Бүхы колхозно таряашад болбол 1943 ондо таряа талха әлбэг ехэер үргүүлха гэһэн хүсэлэнтэй байнаан дээрэһээ, агротехникын бүхы заабаринуудые бэелүүлхэ гэжэ үнэхөөрөө ехэер оролдоно.

Ороһото культурануудай ба хартаабхын тарилгаһаа абаха ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудай дунда тарилгын үрһые яровизацилха хүдэлмэри хүнэтэ һүүри эзэлнэ. Советскэ академик Трофим Денисович Лысенкын зохёоһон үрһэ яровизацилха аргые хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Тэрэ аргаар хайшаан гэд яровизацилхаб гэхэдэ: тусгаар болзор соо шинжтэй нойтон условидо ба тусгаар температура соо байлгаһан үрһэн тарихаһаа урда тээ ургажа захалдаг, тиимэһээ газартань булаһанай һүүлээр нэгэ жэгдэ бултайжа гараад, хожомоо тогтуурилтай һайнаар ургадаг байха юм.

Үрһэ яровизацилха гэгшэ манай Бурят-Монголой условидо илангаяа шухала үзхатай, таряанай эдеэшэлэ ябадалые 3—5 үдэр эртэ болгодог байха тула, намар эртын хүйтэндэ хартаабха ба таряанай гэмтэхэ ябадалһаа аршалжа абаха арга олгоно.

Таряанай үрһэ яровизацилха хүдэлмэри тухай

АЗО ба МТС бүхэнэй дэргэдэ колхозно яровизаторнуудые бэлэдхэжэ һургаха тушаа богонихон болзорой тусхай семинарнууд үнгэргэгдэхэ ёһотой. Тэдэнние һургахадаа эрдэмтэй һайн ба үндэр ургасын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй эдибхитэй хүнүүдые шэлэн олохо шухала. Хэрбээ мүнөө үедэ яровизаторнуудые бэлэдхээгүй байгаа хадаа, тэдэнние энэ дары һургажа гаргаха хэрэгтэй. Эдэ яровизаторнууд колхозуудта үрһэ яровизацилха тушаа хамаг бүхы хүдэлмэриие АЗО-тэй ба МТС-эй агрономой хүтэлбэри доро хэхэ зэргэтэй.

Тэрээнһээ гаана, яровизацилха ба яровизацилгаһаан үрһөөр тарилга хэхэ заабариие колхоз бүхэнэй бүхы полеводческо бригаланууд ба звенонуудта үргэн олоороо зүбшэн хэлсэжэ танилсаха хэрэгтэй.

Яровизацилга хэхын тулада центнер үрһэнүү 2 квадратна метрһээ доошо бэшэ талмайтай байха бодомжолготойгоор тусхай гэр байра эртэнһээ шэлэн олохо болоно.

Энэ байра болбол һайн вентиляцитай байха ёһотой. Манай эндэ хабар хүйтэн байдаг тула тэрэ байрань (амбаар, гэр, сарай) заабол хушалтатай байха ёһотой. Тиихэ зүүраа һалхитуулхын тулада хоёр ханадаа тушаа үрдэһаан хараһан сонхотой ба үүлэтэй байха. Колхоз бүхэндэ имагта яровизаци хэхын тулада түхеэрэгдэһэн тусхай байратай байбал һайн байха. Яровизаци хэхэ гэр байрын полынь нүхэ һүбагүй нягта байха зэргэтэй. Тэндэхи бог шорой ба хирэ тосыныень тон һайнаар сэбэрлэжэ аршаад, формалинаар дезинфекцилхэ хэрэгтэй.

Термометр, сүршүүр, үһа хэхэ боч-ко, модон хүрзэ, гар тармуур, хүнэг, шэгнүүр ба вентиляциүд мүн лэ эртэнһээ түхеэрэгдэжэ дезинфекцилэгдэхэ ушартай.

Хартаабхые яровизацилха тухай

Хартаабхын үрһые яровизацилжа тарихада тэрэнэй ургасань ехэ болохоһоо гаана түргэнөөр эдеэшэжэ болбосорлог байха тула, энэ хэмжээ-ябуулга тусгаар үлхатай болоно.

Яровизацилхын түлада гэмтээгүй һайн ба үлэмжэ томонууд хартаабхые шэлэжэ абаха хэрэгтэй юм. Тиин яровизаци хэхэдэ хэрэглэгэ арганууд тухай тодорхойгоор хэлэбэл нимэ байна:

1. 30—40 үдэрэй турша соо хартаабхаяа 12—15 градус температуратай газарта байлгажа наранай гэрэлдэ ургуулха.

2. Тиин 15—20 үдэрэй турша соо хартаабхаяа 15—20 градус температуратай шинжтэй нойтон газарта (хүбгэ, хюрөөгэй хибэдэһэн) байлгажа ургуулха.

3. Баһа 5—15 үдэрэй турша соо 10—15 градус температуратай дулаан газарта хартаабхаяа дулаасуулха.

Нэгэдэхи аргые хэрэглэхэдээ хартаабхаяа решоткотой хайрсаг соо зэргэлүүлэн табидаг гү, али 2—3 дабхар зүзааннаар хартаабхаяа дэлгэдэг юм.

Хайрсагуу соо табижа ургуулхадаа хартаабхаяа 5—6 хоноод лэ эзэлжээгээр эрьюулэн үлэмжэ гэрэлтэй тала тээшэнь харуулжа табяад, нэгэн жэгдэ ургаха арга олгохо хэрэгтэй.

Хоёрдохи аргыень хэрэглэжэ ургуулхадаа хартаабхаяа дорэшна гү, али решоткотой хайрсаг соо зэргэлүүлэн табяад шинжтүүлһэн хибэдэһээр гү, али хүбгөөр 2—3 сантиметр зүзааннаар хушаха байна. Тиихэдээ 3-һаа 5 дабхар хүртэр зүзааннаар тарижа болохо. Дээдэ захынь хибэдэһэн гү, али хүбгэ һүүрэжэ хатаан байгаа хадань тэрэнние ve-ve болоод лэ дөбтээжэ байха шухала.

Гурбадахи аргые хэрэглэжэ хартаабха ургуулхадаа хэрбээ гэр байрынь уужам ехэ байгаа хадань 3—4 дабхар зүзааннаар хартаабхаяа адхаха болоно.

Баһа, хартаабхые һүүлгахынгаа урда тээ 8—10 үдэрэй турша соо 25—30 градус температуратай дулаан газарта дулаасуулжа болохо байна. Тиихэдэнь гэрэлгүй байгаашье хадаа хамаагүй.

Хартаабха яровизацилха гэр байрань һайн вентиляцитай байха ёһотой. Алишье аргыень хэрэглэхэдээ тогтоогдомол температурые тон наринаар сахиха хэрэгтэй.

Яровизаци хэхэдээ үжэнхэй ба муу эшэ гараһан хартаабхануудые дары зайлуулха болоно.

Мүн тэрэшэлэн поли хэрэ шэбхэ хибисээд хартаабхые обоолжо, яровизацилха нэгэ аргые туршаад үзэхэнэ болохо. Тиихын түлада 40 сантиметр зүзаан шэбхэ адхаад тэрээн дээрээ 3—5 сантиметр шорой адхаха юм. Тиинһээ хартаабхые толгойгоорынь ёёдэ харуулжа нэгэ ряд һүүлгаад тэрээн дээрээ 3—4 сантиметр зүзаан шинжтэй шорой адхажа, бүри 3 дабхар хүртэр сомоходо болохо байна.

Тиихэдээ, эгээ дээдэ тээхи хартаабхануудыешье шоройгоор хушаха, дээдэ талаһаань ба хажуу тээһээнь 10 сантиметр зүзаан шэбхэер хушаха хэрэгтэй. Тэрэнэй удаа тээ энэ обоолоотой хартаабхаяа дээдэ талаһаань ба хажуу тээһээнь 5—10 сантиметр зүзаан шоройгоор хушаха хэрэгтэй.

Өёрынь 1,5 1,8 метр тухай үргэн байха зэргэтэй. Зүгөөр ута богонинь хэды шэнээншье байхалаа хамаагүй,—тэрэнь яровизацилагдажа байнаан хартаабхын хэмжээ дээрэһээ болохо.

Обоолоотой хартаабха соохи температурынь 12—20 градус дулаан байха ба тэрэнь тэндэ табигдаһан термометроор шалгагдажа байха ёһотой.

Иигэжэ обоолжо яровизацилха болзорынь 15 үдэр тухай байха болоно, тэрэнэй һүүлээр хартаабхань 3—4 сантиметр ута эшэтэй боложо ургадаг юм.

* * *

Манай эндэхи колхозуудаа барандаа яровизациин аша түһые хүсэд ойлгоо гэжэ хэлэхын аргагүй. Энэ нимэ дээрэһээ 1942 ондо Зэдын, Яруунын, Закаменай, Кяхтын ба Сэлэнгын аймагуудаа яровизаци хэхэ түсэбөө дүүргэгүй байгаа һэн.

Ефремовецүүд ба шүрыгинтэн болбол яровизаци гэшэ ороһото культурануудай ба хартаабхын ургасые дээшэлүүлхэ шухала арга мүн гэжэ ойлгоод, имагта яровизацилһаан үрһөөр тарилга хэлэг болонхой.

1943 ондо колхозуудаа бүгэдөөрөө сэрэгэй үеын үндэр ехэ ургаса абажа, шүһашэ хоёлог фашизмые дараха хэрэгтэнь героическа Улаан Армидаа туһалха гэһэн зорилго табяад байхадаа, яровизаци хэхэ асуудалда ехэхэн анхарал хандуулжа, энэ хабар ороһото культурануудай ба хартаабхын үрһө яровизацилха түсэбөө дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ үялгатай.

★ МҮРЫСӨӨНДӘ ИЛАГШАД ★

Социалистическэ мүрысөөнэй долгиие улам соробхилуулха

Манай республикын түрүү загаһашад, хамта 39 хүн БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Энэ үшар болбол загаһанай ажаүйлэдбэриин ба загаһабарилгын колхозуудай хүдэлмэришэд — загаһашадай Энэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай шэрүүн хатуу үдэрнүүдтэ дабхар сохилтотойгоор ажаллажа, шэнэ шэнэнүүд илалтануудые туйлажа шадаһанайнь лаб гэршэнь болоно гээшэ.

Загаһанай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй дунда Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн айхабтар хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй.

Баргажанай загаһанай заводой загаһабаригшадай бригадир Фёдор Петрович Косенко гэгшэ эрхим жэшээтэ ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Тэрэ нэй бригада болбол 1942 оной загаһабарилгынгаа түсэбые 334 процент дүүргэһэн байна. Мүн 1943 оной гараһаар эршэтэ ажалаа һуладханагүй. Энэ оной эхин квартал түсэбые 112 процент дүүргэ. Тиигээд хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые мүн лэ энээннээ доошо бэшээр дүүргэхээр зоригжонхой. Нүхэр Косенкын бригадынхид барандаа эрхим һайнаар хүдэлмэрилдэг, бодото фронтовикууд юм. Нүхэр Фёдор Петрович болбол хэдэн жэлдэ загаһабарилгын ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, бага бэшэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө республикын правительствын дээдэ наградта хүртэһэн байна.

Хойто-Байгалай загаһанай заводой коллектив Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо ажал дээрээ шэнэ шэнэнүүд амжалтануудые туйлажа байха юм.

Заводой дирекци болбол хүдэлмэришэдэйнгөө ажабайдалыень һайжаруулхын зорилгоор 160 дулаан дэгэл, 50 гутал ба 80 бээлэй шэнээр өөжо үгэһэн байна. Энэ хадаа загаһашад тушаа мүн нилээдгүй халуун анхарал гээшэ.

Мүн тэрэшэлэн Кабанскын аймагай Гословой ба загаһабарилгын колхозуудай загаһашад алдарта Улаан Армийн боецүүдтэ, мүн тэрэшэлэн немецко-фашистска бузар булайнуудай хара тамаһаа сүлөөлэгдэһэн нэгэн шуһата ахадүүнэртээ хоол хүнэнэнэй әлбэг дэлбэг фонд байгуулхын түлөө угаа оролдосото эрмэлээлгэ гарган, загаһабарилгын түсэбые ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэд.

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Яруунын ба Галуута нуурай загаһашад бага бэшэ амжалтануудые туйлажа байнад. Эдэ шэнэ илалтануудые туйлажа, дайсаниие даралгые шэрээлсэжэ баһан тылэй гвардеецүүд—загаһашад хойногшодоо амжалтануудаа улам арбидхаха зорилготой.

Зураг дээрэ: Хандагатайн мехлесопунктын дэргэдэхи паровозой машинист Кирил Антонович КУЗМҺНКО. Энэ нүхэр эрхим хүдэлмэриингөө түлөө „Социалистическэ мүрысөөнэй отличник" гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан байна.

Зураг дээрэ: март һарынгаа түсэбые бэлэдхэлгээр 185 процент ба зөөлгөөр 147 процент дүүргэжэ, ВЦСПС ба Наркомлесэй дамжуулгын Улаан Тугые абаһан Шулуутайн леспромхозой директорй Дмитрий Алексеевич ШАТИЛОВ.

Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй республиканска зүблөөн

Һаяхан манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болоо. Тус зүблөөнэ ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай директорнүүд, леспромхозуудай парторгнууд, профсоюзна хүдэлмэрилэгшэд ба ой модоной ажаүйлэдбэриин стахановецууд хабаадалсаба.

Энэ зүблөөн дээрэ намар үбэлэй үедэ ябуулагдаһан модобэлэдхэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, 1943 оной хоёрдохи кварталай зорилгонууд, 1943 оной навигацида бэлэдхэл тухай ба сэрэгэй албахаагшад, фронтовикуудай бүлэнэртэ туһалха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад манай гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно Главнокомандалагша, Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинда амаршалгын бэшэг айхабтар халуунаар ба баяртайгаар үгтан абаһан байна. Энэн соогоо болото уялгануудые абаһан байна гэбэл, 1943 оной хоёрдохи квартал дотор түсэбнее үлүүлэн 400 вагон модо, 100 вагон шпал, 50 гэр барихада хүрэхэ барилгын модо, нэгэ самолётой эскадрилие хангаха эрхим һайн шанарай тусхай модо бэлэдхэхэбди гэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад болбол республикын ой модоной ажахын бүхы хүдэлмэришэдтэ тусхай бэшэгээр хандаһан байна. Тэдэнэр Энэ ороондоо ба фронтдоо ашаг өгэтэйгээр туһалхыень ой модоной ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэришэдые уряалһан байха юм. Тэрэнһээ гаана хандалга-бэшэг доторое республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудһаа Улаан Арминн зэргэлэ жагсагшадай бүлэнэр угаа олон, тэдэнэрые шухала хэрэгсэлнүүдээрынь хүсэд дүүрэн хангаял гэжэ уряалба.

Зүблөөнэй дүүрһэнэй һүүлээр ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцев болбол зүблөөндэ хабаадагшадтай уулзаһан байна. Нүхэр Кудрявцев болбол манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба стахановецуудай урда байгаа дайшалхы зорилгонуудые тодо һонороор хэлэжэ үгэхэ зүүраа, хүдэлмэринүүдтэхи дутуу дунда зүүлнүүдые онсолон тэмдэглэжэ, хойногшодоо энэ дутуунуудаа дары усадхан, фронтдоо ба Энэ ороондоо әлбэг ехэ модо үгэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилхыень уряалжа, хэдэ хэдэн шухала зорилгонуудые ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиһан байна.

Хилын саана

Кубада томилогдоһон советскэ посланник нүхэр Литвинов убын президентдэ найдуулгынгаа грамотые барюулба

ГАВАНА, апрелиин 9. (ТАСС). Кубада советскэ посланнигай тушаалтайгаар томилогдоһоноо үнэмшүүлхэ найдуулгын грамотые барюулхын тулада, США-да һүүгаа СССР-эй посол нүхэр Литвинов Гаванада ерэбэ. Президентын ордондо ерэхэдээ нүхэр Литвинов хүндэлэй харуултайгаар угтагдажа, тэндэ өөрынгөө найдуулгын грамотые Кубын президент Батиста гэгшэдэ барюулһан байна. Тус грамотые барюулха үедэнь гадаада хэрэгүүдэй министр Сантовениа ба тэрэнэй орологшо Миранда гэгшэд байлсаба. Президент Батиста ба нүхэр Литвинов амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ андалдаһан байха юм.

Президентын ордоной үмэнэ улад зон угаа олоор сугларжа, Кубада анха түрүүшынхээ томилогдоһон советскэ дипломатическа түлөөлэгшые халуунаар амаршалһан байна. Гадаада хэрэгүүдэй министерствын байшан дээрэ Кубинска тугтай зэргэлэд советскэ туг намилзан хиидэжэ байба. Кубинска газетэнүүд Советскэ Союз ба Кубагай хоорондо дипломатическа харилсаатай болоһынь нэгэн дуугаар һайшаан амаршална.

Генерал Монтгомери гэгшэ 8-дахи армийн сэрэгүүдтэ хандаба

ЛЮНДОН, апрелиин 12. (ТАСС). Апрелиин 8-ай үдэр английска 8-дахи армийн частьнуудта тэрэнэй командалагша генерал Монтгомери гэгшын хандаһан бэшэг уншагдаба гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. Тунисай өрье дээрэ немецүүдтэ «1-дэхи маркын Дюнкерк» ушархаар аюул ерүүлжэ байна гэжэ тус бэшэг соонь хэлэгдэнэ. (Дюнкерк болбол Па-де-Кале дээрэ байгаа французска порт болоно, тэндэһээ 1940 оной июнь һарын эхиндэ немецүүдтэ далай тээшэ хашагдаһан английска экспедиционно армий Англи хударааа зайлажа ошоһон юм) Монтгомери болбол Марет гэдэг линийн дэргэдэ тулалдаан болохоһоо урид өөрынгөө үмэнэ гурбан зорилго табиһан байгааб гэжэ дурсана:

Нэгэдэхинь—Марет гэдэг линийн дэргэдэхи позициинуудта дайсаниие үй бута сохихо; энэ хадаа мартын 21-һээ 28 хүртэр бэелүүлэгдэһэн байна, тиихэ үедэ дайсанай 8.000 солдат плендэ абтаа һэн;

Хоёрдохинь—габесска коридор хүндэлэн гараха; энэ хадаа апрелиин 6-ай үдэр күүргэдэ һэн, тиихэдэ дайсан үшөө 7.000 хүнөө плендэ абхуулжа гэгээ;

Гурбадахинь—Сфакс, Сус ба эсэсээ Тунис хүртэр ураг шаа дабшаха; энэ зорилго хадаа мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна гэшэ.

Харюусалгата редактор
Ц